

Sygn. akt

III AUa 710/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **14 stycznia 2015 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Irena Mazurek (spr.)
	Sędziowie:	SSA Janina Czyż SSA Alicja Podczaska
	Protokolant	St. sekr. sądowy Anna Kuźniar

po rozpoznaniu w dniu **14 stycznia 2015 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **T. B.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o emeryturę

na skutek apelacji wniesionej przez wnioskodawczynię

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **11 lipca 2014 r.** sygn. akt **IV U 525/14**

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w R. , pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej .

Sygn. akt III AUa 710/14

Uzasadnienie

wyroku z dnia 14 stycznia 2015 r.

Decyzjami z dnia 18 lutego 2014r. i z dnia 7 marca 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawczyni T. B. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w warunkach szczególnych dochodzonego wnioskiem z dnia 28 stycznia 2014r.

w trybie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach

z Fundusz Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2013r., poz. 1440). Powołując w podstawie prawnej decyzji art. 32 w związku z art. 184 wyżej wymienionej ustawy, a także § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8,poz.43 ze zm.) organ rentowy stwierdził, że wnioskodawczyni nie spełnia wszystkich koniecznych przesłanek nabycia prawa do dochodzonego świadczenia emerytalnego, ponieważ nie udowodniła co najmniej piętnastu lat zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze . Jednocześnie organ rentowy potwierdzał, iż wnioskodawczyni osiągnęła wiek emerytalny wynoszący 55 lat , na dzień 1 stycznia 1999 r. osiągnęła okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 21 lat 7 miesięcy , jak również złożyła stosowne oświadczenie o przekazaniu środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnego za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa.

Wnioskodawczyni T. B. odwołała się od decyzji ZUS do Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie. W odwołaniach z dnia 4 marca 2014r. i z dnia 24 marca 2014 r. wnioskodawczyni wnosząc

o zmianę zaskarżonych decyzji poprzez potwierdzenie jej uprawnień do dochodzonego świadczenia emerytalnego, przy zasądzeniu od pozwanego organu rentowego stosownych kosztów procesu zarzuciła, że decyzje te wydane zostały z naruszeniem art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Fundusz Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 1440). W uzasadnieniu tak wyrażonego stanowiska procesowego odwołująca naprowadzała , że wbrew stanowisku ZUS legitymuje się wymaganym okresem pracy w warunkach szczególnych pomimo nie posiadania kwalifikowanego w tym względzie świadectwa pracy którego wydania bezzasadnie odmówił jej pracodawca. Tym zaś okresem pracy w warunkach szczególnych miało być zatrudnienie w Przedsiębiorstwie (...) od 1 czerwca 1977 r. do 31 marca 2013 r. Jak podawała bowiem wnioskodawczyni przez pierwsze 5 lat zatrudnienia u w/w pracodawcy miała wykonywać pracę asystenta w ambulansie poczty ruchomej, zaś w pozostałym okresie pracę asystenta

w Wydziale (...). Praca ta zaś była wykonywana stale

i w pełnym wymiarze czasu pracy ,a rodzaj i sposób jej wykonywania uzasadniać miał przyporządkowanie tych prac do tych wymienionych odpowiednio pod pozycją 21 i 1 Działu VIII wykazu A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia

7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.), oraz pod pozycją 21 pkt 3 i pozycją 1 pkt 1 Działu VIII zarządzenia nr 33 Ministra Łączności z dnia 16 maja 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu łączności (Dz. Urz. URTiP 1983.3.32). Powyższe potwierdzić zaś mieli wnioskodawcy do przesłuchania świadkowie ,jak też dokumentacja zawarta w aktach osobowych wnioskodawczyni. W dalszym piśmie procesowym z dnia 23 maja 2014 r. wnioskodawczyni T. B. podawała ,że według jej wiedzy odmowa wydania przez pracodawcę świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych wynikała z tego, że zakład pracy mimo ciężącego obowiązku w pierwszym okresie zatrudnienia na stanowisku asystenta poczty ruchomej nie wypłacał jej dodatku ambulanserskiego, a gdy idzie o dalszy okres zatrudnienia w służbie ekspedycyjno-rozdzielczej ,to najwidoczniej wynikało to z formalnie zajmowanego przez nią stanowiska asystenta, podczas gdy faktycznie wykonywała ,kwalifikowane jako szczególne ,prace ekspedienta (wszystkie osoby posiadające średnie wykształcenie bez względu na rodzaj pracy według twierdzeń odwołującej zajmować miały stanowiska asystentów) .

W odpowiedzi na odwołania pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wnosił o oddalenie żądania wnioskodawczyni z braku dostatecznych podstaw faktycznych i prawnych ,

podkreślając przy tym ,iż zamiennym jest fakt , nie wystawienia przez istniejącego pracodawcę odwołującej właściwego dokumentu potwierdzającego świadczenie przez nią pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie, po rozpoznaniu odwołań T. B., wyrokiem z dnia 11 lipca 2014 r. (sygn. akt IV U 524/14) oddalił odwołania. Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy w Rzeszowie ustalił ,że T. B. ur. (...), pobierająca od dnia 18 grudnia 2013 r. świadczenie przedemerytalne,

w dniu 28 stycznia 2014 r. wystąpiła do pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Do wniosku emerytalnego nie zostało dołączone jakiegokolwiek świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych ,a jedynie oświadczenie wnioskodawczynie, że nie posiada takiego dokumentu ponieważ zakład pracy (...) go nie wydał ,choć „praca była w trudnych warunkach”. Jednocześnie wnioskodawczynie powoływała się na całość dokumentacji obrazującej przebieg jej ubezpieczenia zalegającej w aktach o świadczenie przedemerytalne. W konsekwencji powyższego ,pozwany organ rentowy wydał zaskarżone decyzje odmawiające T. B. prawa do wcześniejszej emerytury. Powołując następnie treść zeznań słuchanych w postępowaniu sądowym świadków , jak też zeznań samej odwołującej, Sąd I instancji odnotował, że przez pierwsze 5 lat pracy na Poczcie T. B. miała pracować w ambulansie poczty ruchomej na stanowisku asystenta, a następnie w Wydziale (...) , gdzie zajmując także stanowisko asystenta wykonywała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy tożsame prace co zatrudnieni tam ekspedientki , w narażeniu na kurz i zapylenie. Odnosząc się zaś do dokumentacji pracowniczej odwołującej (pozyskanych w toku postępowania akt osobowych) Sąd Okręgowy w lapidarny sposób stwierdził ,iż dokumentacja ta koreluje z zeznaniami świadków dotyczącymi przebiegu i rodzaju zatrudnienia wnioskodawczynie , dając podstawę do ustalenia charakteru wykonywanej przez nią pracy. Jednocześnie Sąd I instancji ustalił ,że u pracodawcy wnioskodawczynie istniał wykaz stanowisk pracy na których wykonywane prace uznawane były za pracę w warunkach szczególnych ,zgodnie z którym do prac takich zaliczało się m. innymi prace asystentów poczt ruchomych . Z kolei wszystkie stanowiska pracy w Wydziale (...) nie były ujęte w wyżej wymienionym wykazie. Wobec powyższego Sąd Okręgowy w Rzeszowie ostatecznie uznał , że praca wnioskodawczynie T. B. w całym wykazywanym przez nią okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) nie była pracą w warunkach szczególnych , przy podkreśleniu ,iż sam pracodawca nie wydał wnioskodawczynie stosownego w tym względzie świadectwa ,jak również nie zamieścił w ogólnym świadectwie pracy odwołującej odpowiedniej w tym przedmiocie wzmianki. Dokonując następnie oceny prawnej sprawy Sąd I instancji ,w ślad za stanowiskiem pozwanego ZUS uznał , iż wnioskodawczynie T. B. nie wykazała jednej z koniecznych przesłanek nabycia prawa do dochodzonego świadczenia emerytalnego, przewidzianych w art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach |z Fundusz Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) .W podstawie prawnej wyroku powołany także został art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c.

Wyrok Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie z dnia 11 lipca 2014 r. zaskarżony został przez wnioskodawczynię T. B.. W apelacji z dnia 8 sierpnia 2014 r. wnioskodawczynie zarzucając naruszenie tak prawa materialnego jak i procesowego tj. art.184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Fundusz Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.) przez przyjęcie ,że wnioskodawczynie nie spełniła wszystkich przewidzianych w tym przepisie przesłanek nabycia prawa do dochodzonego świadczenia emerytalnego, oraz art. 233 § 1 k.p.c. przez błąd w ustaleniach faktycznych dotyczący oceny charakteru pracy odwołującej jako pracy nie będącej wykonywaną w warunkach szczególnych, wnosila o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie żądania odwołań, względnie jego uchylenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji ,przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego jako części kosztów procesu. W uzasadnieniu wniesionego środka odwoławczego skarżąca w szczególności podkreślała, że z zupełnie niezrozumiałych dla niej względów Sąd Okręgowy w Rzeszowie pominął jej pierwszy okres zatrudnienia w poczcie ruchomej , w sytuacji gdy potwierdzająca tę okoliczność świadek S. M. przedłożyła na użytek sprawy własne świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych z tego okresu wystawione przez pracodawcę. Z kolei w odniesieniu do pozostałego okresu zatrudnienia , zdaniem apelującej, Sąd orzekający w uzasadnieniu wyroku zupełnie nie wypowiedział się i nie ocenił czy co do zasady praca w Wydziale (...) mogła być uznana za pracę w warunkach szczególnych ,a było to istotne zważywszy na zeznaniach współpracowników którzy potwierdzili tożsamość

prac zatrudnionych tam asystentów z pracami ekspedientów tego Wydziału . Konkludując apelująca zarzucała , że rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego w Rzeszowie w istocie oparte zostało na fakcie nie wydania przez pracodawcę świadectwa wykonywania przez nią pracy w warunkach szczególnych, gdy tymczasem w postępowaniu sądowym w sprawach tego rodzaju służyło jej prawo dowodzenia spornej okoliczności wszelkimi środkami dowodowymi ,w tym dowodami osobowymi z zeznań świadków, co też uczyniła ,a który to materiał dowodowy nie został właściwie przez Sąd I instancji oceniony .

Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. nie ustosunkował się do treści apelacji wnioskodawczyni.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie ,rozpoznając apelację wnioskodawczyni T. B., zważył co następuje;

Wniosek skarżącej o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Rzeszowie jest w pełni zasadny.

Tak jak bowiem słusznie naprowadza apelacja niewyjaśnione zostały wszystkie okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy ,co z jednej strony wynika z niepełności materiału dowodowego (o czym poniżej) , z drugiej zaś z niewłaściwej oceny tego już zgromadzonego, a właściwie braku przesądających

o wyniku sporu koniecznych ustaleń . Już na wstępie zauważyć bowiem przyjdzie , że uzasadnienie zaskarżonego wyroku sprowadza się praktycznie do streszczenia przebiegu postępowania przy jedynie opisie poszczególnych elementów stanu faktycznego ,co stanowi o nie spełnieniu warunków z art.328 § 2 k.p.c. , uniemożliwiającym przeprowadzenie prawidłowej kontroli instancyjnej zaskarżonego rozstrzygnięcia (por. między innymi wyroki Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 1999r. II UKN 437/98 OSNP 2000/6/245 i z dnia 22 kwietnia 1999r. II UKN 363/98 OSNP-wkl.1999 /16/1). Przyznać przy tym należy również rację skarżącej ,że wyrok Sądu Okręgowego w Rzeszowie opiera się w istocie na zgola fałszywym założeniu ,iż przesądającym o wyniku sporu ma być fakt nie wydania wnioskodawczyni przez pracodawcę świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych, czy nie ujęcia w wykazie wewnątrzzakładowym stanowisk pracy na których wykonywana jest praca w warunkach szczególnych , stanowiska pracy odwołującej (w tej sytuacji rodzi się pytanie o celowość przeprowadzenia przez Sąd I instancji dowodów osobowych z zeznań świadków). Tymczasem w sprawach tego rodzaju ,postępowanie sądowe służyć ma właśnie weryfikacji prawidłowości stanowiska pracodawcy i to wszelkimi przewidzianymi prawem dowodami ,a przesądające o wyniku sporu są ustalenia co do faktycznego rodzaju i charakteru wykonywanej pracy ,przy możliwości jej zakwalifikowania do prac w warunkach szczególnych wymienionych w odpowiednich pozycjach Wykazu A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r.

w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.), uszczegółowionych pomocniczymi w swym charakterze, przepisami zarządzeń resortowych (por. m. innymi uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984r. III UZP 48/84 LEX nr 14630). Porządkując więc występujące w przedmiotowej sprawie wymagające wyjaśnienia kwestie podać należy, że spór sprowadza się w istocie do oceny charakteru zatrudnienia T. B. w Przedsiębiorstwie (...) (od 1 czerwca 1977 r. do 31 grudnia 1998r.- przy zatrudnieniu trwającym do 31 marca 2013r.)

w aspekcie przewidzianej w art.184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Fundusz Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.) przesłanki ,skutkującej nabyciem prawa do wcześniejszej emerytury

z tytułu pracy warunkach szczególnych. Bezspornym jest przy tym ,iż odwołująca nie legitymuje się kwalifikowanym świadectwem pracy potwierdzającym ten rodzaj zatrudnienia . Z kolei z uzyskanej przez Sąd I instancji informacji od w/w pracodawcy odwołującej (v.k-32) wynika ,iż wszystkie stanowiska pracy Działu (...) w którym miała pracować wnioskodawczyni – i to jak podaje pracodawca w całym okresie zatrudnienia- nie zostały ujęte w wewnątrzzakładowym wykazie stanowisk na których wykonywane są prace w warunkach szczególnych. Tymczasem zdaniem odwołującej w pierwszych 5 latach zatrudnienia była ona asystentem poczty ruchomej , a z kolei w dalszym okresie pracować miała w Wydziale (...) , wykonując w istocie –pomimo odmiennej tylko ze względów formalnych nazwy stanowiska asystenta- pracę ekspedienta , co uzasadniać ma zakwalifikowanie w/w prac do prac w warunkach szczególnych wymienionych pozycją 21 i 1 Działu VIII wykazu A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z

dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.), oraz odpowiednio pod pozycją 21 pkt 3 i pozycją 1 pkt 1 Działu VIII zarządzenia nr 33 Ministra Łączności z dnia 16 maja 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu łączności (Dz. Urz. URtIP 1983.3.32). | Są to więc odpowiednio prace :asystenta poczty ruchomej ,oraz ekspedienta zatrudnionego w służbie ekspedycyjno-rozdzielczej przedmiotów ładunku (paczek ,worków pocztowych i worków listowych) wykonującego prace powodujące stale wydatek energetyczny powyżej 1200 Kcal (dla kobiet) . W tej więc sytuacji oczywistym się staje przesądzenie : po pierwsze jak faktycznie przebiegało zatrudnienie wnioskodawczynie , a po drugie z jakich względów pracodawca uznał ,iż prace w Wydziale (...) co do zasady , na wszystkich występujących tam stanowiskach , nie można zakwalifikować do wyżej wymienionych prac w warunkach szczególnych . Powyższemu służyć zaś musi skierowanie w tym względzie stosownych zapytań do pracodawcy wnioskodawczynie oraz ocena zarówno zawartości akt osobowych odwołującej (w których nota bene zalega wniosekT. B.o wydanie świadectwa wykonywania prac w warunkach szczególnych , nie naprowadzający na fakt wykonywania przez nią pracy asystenta poczty ruchomej), jak i zeznań świadków , przy czym z uwagi na twierdzenia świadka S. M. o pracy odwołującej na poczcie ruchomej i fakt posiadania przez w/w świadka świadectwa pracy uwzględniającego ten okres jako pracę w warunkach szczególnych (vide k- 51) , koniecznym się równocześnie stanie wyjaśnienie na podstawie jakich dowodów (dokumentów) pracodawca okres ten temu świadkowi uwzględnił , przy dodatkowej analizie akt osobowych S. M. (o co należy także wystąpić do pracodawcy wnioskodawczynie). Dopiero zaś tak zgromadzony materiał dowodowy – nie wykluczając możliwości przeprowadzenia jeszcze innych dowodów ,czy to zawnioskowanych przez strony procesu, czy też dopuszczonych przez Sąd z urzędu (tu w szczególności rozważenia wymagać może przeprowadzenie dowodu z ponownego przesłuchania świadków, ostatecznie też dowodu z opinii biegłego ds. organizacji przemysłu dla przesądzenia charakteru pracy wnioskodawczynie w Wydziale (...)) –pozwolić może na poczynienie prawidłowych ustaleń , a w efekcie na właściwą ocenę prawną sprawy w kontekście spełnienia przez wnioskodawczynię T. B. wszystkich koniecznych przesłanek nabycia prawa do dochodzonego przez nią świadczenia emerytalnego , przewidzianych w art.184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach

|i rentach z Fundusz Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.).

Z tych wszystkich więc wyżej naprowadzonych względów i na podstawie art.386 § 4 k.p.c. orzeczono jak w sentencji. Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego uzasadnia z kolei art. 108 § 2 k.p.c.

(...)

(...)

(...)

(...)